

АНАЛІЗ АКТИВНОСТІ ІТ-КЛАСТЕРІВ ЗА РЕГІОНАМИ-ЛІДЕРАМИ ІТ-ГАЛУЗИ УКРАЇНИ

Створення ІТ-кластерів на сьогодні є способом об'єднати ІТ-спеціалістів для організації, розвитку та підтримання ІТ-екосистеми регіонів, а також є базою для залучення інвестицій [1]. Стратегічною метою ІТ-кластерів є підвищення іміджу українських регіонів через представлення їх як ІТ-центрами міжнародного рівня та підвищити якість підготовки спеціалістів ІТ-галузі [2].

Аналіз активності Харківського, Дніпровського, Київського, Львівського та Одеського ІТ-кластерів було проведено за інформацією, яка розміщується на сайтах відповідних некомерційних організацій [3–7].

За представленою на сайтах інформацією нами були виділені показники, що відповідають основним завданням роботи даних об'єднань, а саме: кількість ІТ-компаній та вишів учасників ІТ-кластеру; кількість освітніх проєктів, що розпочаті, проведені та діють за участю ІТ-кластерів; кількість проєктів із взаємодії ІТ-кластеру з місцевою владою регіонів; проведення аналітичних досліджень щодо стану ІТ-галузі в регіонах; наявність спеціалізованої юридичної підтримки для учасників ІТ-кластеру; соціальні проєкти, в яких бере участь ІТ-кластер; наявність стартап-центрів; комунікаційні проєкти та підтримка поінформованості та відкритості роботи ІТ-кластеру через представлення в соціальних мережах.

Показник кількості ІТ-компаній, що входять до ІТ-кластеру свого регіону розкриває рівень згуртованості ІТ-бізнесу щодо вирішення тих питань, що постають перед ІТ-галуззю їх регіону, а тому і перед кожною компанією. Цей показник характеризує стійкість до ризиків не тільки ІТ-спільноти, а й ІТ-екосистеми регіону в цілому. Зокрема, це розподіл відповідальності щодо проведення різних освітніх ініціатив. Чим більше компаній до цього долучаються, тим рівномірніше розподіляється навантаження з проведення просвітницької роботи і зростає охоплення учнівської та студентської молоді. На першому місці за кількістю ІТ-компаній, що входять до ІТ-кластеру свого регіону виступає Львівський ІТ-кластер (64 компанії) [5], на другому – Харківський (21 компанія) [5], третє місце обіймають Дніпровський (19 компаній) [3], Одеський (18 компаній) [6] та Київський (16 компаній) [4] ІТ-кластери. У рамках цього показника суттєвим є й кількість вишів, що долучилися до цієї спільноти.

Це допоможе як ІТ-бізнесу, так й профільним закладам вищої освіти (ЗВО) проводити підготовку майбутніх спеціалістів ІТ-сфери за сучасними вимогами даної сфери шляхом оперативного проведення та підтримки зустрічей з лідерами регіонального ІТ-бізнесу та долучення до професійної діяльності вже у період навчання. За проведеним дослідженням до ІТ-кластеру свого регіону входять по 8 вишів у львівській [5] та харківській [7] ІТ-спільнотах та 2 – у київській [4]. Щодо ІТ-кластерів Дніпра та Одеси – виші учбові заклади там не представлені.

Але не зважаючи на такий розподіл за представленням вишів як учасників ІТ-кластерів, за кількістю освітніх проєктів Харківський, Київський, Львівський та Одеський регіони не поступаються один одному. Лише за дніпровським ІТ-кластером кількість освітніх ініціатив менше на один проєкт [3]. В основному ці проєкти охоплюють не тільки студентську та учнівську молодь через такі заходи, як проведення олімпіад з програмування та тематичних лекцій у закладах вищої, середньої та середньо-спеціальної освіти, а й спрямовані на підвищення кваліфікації вже тих, хто працює в даній галузі.

Активність по взаємодії ІТ-кластерів з місцевою владою через запуск та проведення спільних ініціатив з розвитку регіональної ІТ-екосистеми відмічена лише у Харківському [5] та Київському [4] регіонах. Так, що стосується ІТ-кластеру Харкова, то він координує програму облради «ІТ-Харківщина», яка спрямована на розвиток сфери телекомунікацій в регіоні та забезпечення в цьому сегменті випереджальних, в порівнянні з іншими сферами економіки, темпів зростання. Київський ІТ-кластер реалізує проєкт державно-приватного партнерства, як центрів розвитку інновацій та підприємництва iCity, який полягає у отриманні міських площ для створення технохабу та офлайн майданчику як центру розвитку підприємництва та стартапів з ухилом на вирішення інфраструктурних проблем.

В рамках кластера необхідно передбачити виникнення позаштатної ситуації або необхідності в кваліфікованій юридичній допомозі, яку повинні отримати всі компанії-учасники кластера. Тому важливою представляється наявність юридичної підтримки діяльності ІТ-компаній, що входять до складу ІТ-кластеру. Але за даним показником

цільова підтримка існує тільки за двома ІТ-кластерами: Харківським (ІТ Legal Support – центр юридичної та правової підтримки для ІТ-компаній [5]) та Київським (Easy law 2IT [4]) регіонами.

Для посилення конкурентних переваг ІТ-кластерів на ринку ними повинні проводитися аналітичні маркетингові дослідження, результати яких необхідно надавати фахівцям всіх компаній-учасників кластера. Проекти з проведення аналітичних маркетингових досліджень в ІТ-галузі на регіональному рівні існують в Дніпропетровському [3], Київському [2] та Львівському [5] регіонах.

Важлива роль на сьогодні відводиться соціальним ініціативам в ІТ-секторі. Це сприяє як популяризації ІТ-діяльності взагалі, так виступає як підтримка тим, хто там вже працює. Лідером за цим показником є ІТ-кластер Львова [3]: для забезпечення якісним та доступним житлом працівників ІТ-галузі регіону зведено «IT House»; розпочато будівництво «Innovation District IT Park» з мережею готелів, офісних приміщень для бізнесу, навчального корпусу, торговельного та спортивного центрів, дитячого садочку (такий само проект реалізовано й ІТ-кластером Дніпра, де особлива увага приділена вивченню іноземних мов [3]); введено в дію дисконтну програму «IT Club» для пільгової участі співробітників ІТ-компаній в ІТ-заходах галузі; розширення міжнародного та регіонального авіасполучення за проектом «IT Jet» (аналогічний проект під назвою «IT Flight» було розгорнуто ІТ-кластером Харкова [7]). У Києві соціальний проект пов'язано з наданням учасникам ІТ-кластеру картки «IT Club Kyiv», за якою вони отримують та використовують спеціальні корпоративні пропозиції, знижки, бонуси від партнерів та інших учасників Kyiv IT Cluster [4]. Проект «Пані Технолджі» розгорнуто ІТ-кластером Одеси і направлено на зниження рівня безробіття серед дівчат та жінок і залучення їх до роботи в ІТ-сферу [6].

Стартап діяльність на регіональному рівні відіграє роль іміджевої складової в його загальному «портреті». Стартап-центри створюють екосистему регіонального молодіжного інноваційного підприємництва. Також це можливість залучити додаткові інвестиції у дану сферу й відкрити нові робочі місця. Ця діяльність найбільш розвинена у Харківському [5] та Київському [4] регіонах через створені стартап-центри.

Підвищення рівня довіри серед учасників ІТ-кластера є безумовно одним з критеріїв привабливості для них та полягає у проведенні зустрічей з обміну досвідом, оглядом результатів роботи, координацією дій. Комунікаційна складова не представлена тільки в Одеському ІТ-кластері [6]. Лідерами за цим показником виступають Київський [4] та Харківський [7] ІТ-кластери.

Проведення реклами на тематичних майданчиках, підтримка активності профілів і адекватної роботи в соціальних мережах необхідні і важливі для інформаційного супроводу діяльності

ІТ-кластера. В цьому руслі представленість ІТ-кластерів у соціальних мережах має такий розподіл: ІТ-кластер Харкова представлено в 6 мережах (Facebook, ВКонтакте, Twitter, Youtube, LinkedIn, Slideshare) [7], ІТ-кластер Львова – також в 6 мережах (Facebook, Google plus, Twitter, Youtube, LinkedIn, Instagram) [5], ІТ-кластер Одеси – теж в 6 мережах (Facebook, Twitter, LinkedIn, Instagram, ВКонтакте, Google plus) [6], ІТ-кластер Дніпра – в 1 мережі (Facebook) [3], за ІТ-кластером Києва інформація відсутня [4].

За результатами проведеного аналізу можна зробити висновки про те, що активність ІТ-кластерів за п'ятьма регіонами є достатньо високою, але не однаково рівномірною за всіма виділеними критеріями. За наповненістю сайт кожного ІТ-кластеру відображає основні завдання, які покладено на такого роду організації та направлені на підтримання зацікавленості як вже існуючих, так й заохочення до співпраці потенційних учасників ІТ-кластерів. Також необхідно відмітити, що для всіх ІТ-кластерів характерним є відсутність відображення ситуації щодо співробітництва з іноземними асоціаціями в ІТ-галузі. Не зважаючи на те, що для кожного кластера притаманна своя модель функціонування, кожен з розглянутих ІТ-кластерів привносить щось своє в поступовий вихід нашого суспільства на якісно новий рівень життя, адже кожен ІТ-кластер спрямований на розвиток свого регіону.

Тому, в подальшому необхідно розглянути ситуацію щодо ІТ-кластерів інших регіонів та оцінити за допомогою сучасного математичного апарату рівень активності кожного ІТ-кластеру. Також цікавим представляється проведення дослідження щодо співставлення отриманих результатів з рівнем якості підготовки майбутніх спеціалістів ІТ-галузі регіональними профільними ЗВО та рівнем співпраці регіонів з іноземними інвесторами.

Список літератури

1. А. А. Гаврилова, “Определение факторов привлекательности Украины для инвесторов IT-бизнеса“ *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Проблеми і перспективи розвитку IT-індустрії”: тези доповідей, 20–21 квітня 2017 р., Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, с.69, 2017.*
2. Н. А. Брынза, А. А. Гаврилова, “Анализ востребованности в IT-специалистах на рынке труда Украины“, *Системи обробки інформації, № 2(148), с.144–154, 2017.*
3. ІТ Дніпро ком'юніті, [Електронний ресурс]. Доступно: <http://itcluster.dp.ua/>. Дата звернення: 26.03.2018.
4. Kiev ITcluster, [Електронний ресурс]. Доступно: <http://itcluster.kiev.ua/>. Дата звернення: 26.03.2018.
5. Lviv ITcluster, [Електронний ресурс]. Доступно: <https://itcluster.lviv.ua/>. Дата звернення: 26.03.2018.
6. Одеса ІТ-кластер, [Електронний ресурс]. Доступно: <http://it-cluster.od.ua/>. Дата звернення: 26.03.2018.
7. IS KHARKIV IT CLUSTER, [Електронний ресурс]. Доступно: <http://it-kharkiv.com/>. Дата звернення: 26.03.2018.